

eul_wid: uqy-ae

Πρόκλος ὁ Διάδοχος · Proclus the Successor

Selections-Chaldaean Philosophy

Ἐκλογαὶ περὶ Χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας

Period: Ὀψιμαρχία Late Antique
Dialect: Κοινὴ φιλοσοφικὴ Philosophical Koine
Domain: Φιλοσοφία Philosophy
Format: Πραγματεία Treatise
Affiliation: Neoplatonist

Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς χαλδαϊκῆς φιλοσοφίας Αὐλαὶ τῶν θείων καὶ οἰκῆσεις αἱ αἴδιαί
τάξεις.

¹ Καὶ ἡ «πανδεκτικὴ αὐλή» τοῦ Πατρὸς ἡ πατρικὴ τάξις ἐστίν, ἡ πάσας ὑποδεχομένη καὶ
συνέχουσα τὰς ἀνα <χ> θείας ψυχάς· ἡ δὲ τῶν ἀγγέλων μερὶς πῶς ἀνάγει ψυχὴν; φέγγουσα,
φησί, πυρὶ τὴν ψυχὴν, τοῦτ' ἔστι περιλάμπουσα αὐτὴν πανταχόθεν, καὶ πλήρη ποιοῦσα τοῦ
ἀχράντου πυρὸς ὃ ἐνδίδωσιν αὐτῇ τάξιν ἄκλιτον καὶ δύναμιν δι' ἣν οὐκ ἐκροιζεῖται εἰς τὴν
ὕλικὴν ἀταξίαν ἀλλὰ συνάπτεται τῷ φωτὶ τῶν θείων· καὶ συνέχει δὲ αὐτὴν ἐν οἰκείῳ τόπῳ,
καὶ ἀμιγῇ ποιεῖ πρὸς τὴν ὕλην, τῷ θερμῷ πνεύματι κουφίζουσα καὶ ποιοῦσα μετέωρον διὰ τῆς
ἀναγωγῆς ζωῆς· τὸ γὰρ πνεῦμα τὸ θερμὸν ζωῆς ἐστὶ μετάδοσις. Κουφίζεται δὲ ἅπαν τὸ σπεῦδον
εἰς τὸν ἄνω τόπον, ὥσπερ βρίθκει τὸ εἰς τὴν ὕλην φερόμενον. Τέλος δὲ τῶν ἀνόδων ἡ μετουσία
τῶν θείων καρπῶν καὶ ἡ αὐτοφαῖς τοῦ πυρὸς ἀποπλήρωσις, ἥτις ἐστὶν ἡ θεοῦ ὄψις, ὡς ὑπ'
ὄμμασιν αὐτὴν τιθεῖσα τοῦ Πατρὸς. Ὑμνωδὸς δὲ ἀποτελεῖται τῶν θείων ἡ ψυχὴ, κατὰ τὸ
λόγιον, τὰ συνθήματα τοῦ Πατρὸς τὰ ἄρρητα προβαλλομένη καὶ προσφέρουσα αὐτὰ τῷ Πατρί, ὃ
ἐνέθετο ὁ Πατὴρ εἰς αὐτὴν ἐν τῇ πρώτῃ παρόδῳ τῆς οὐσίας. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ νοεροὶ καὶ ἀφανεῖς
ὕμνοι τῆς ἀναγομένης ψυχῆς, ἀνακινοῦντες τὴν μνήμην τῶν ἁρμονικῶν λόγων οἱ φέρουσιν
ἀπορρήτους εἰκόνας τῶν θείων ἐν αὐτῇ δυνάμει. Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. ^[20]

² (τ) «Ψυχῆς βάθος» τὰς τριπλᾶς αὐτῆς γνωστικὰς δυνάμεις φησί, νοεράς, διανοητικὰς, δοξαστικὰς·
«ὄμματα» δὲ «πάντα», τὰς τριπλᾶς αὐτῶν γνωστικὰς ἐνεργείας. Τὸ γὰρ ὄμμα, γνώσεως
σύμβολον· ἡ δὲ ζωὴ, ὀρέξεως· τριπλᾶ δὲ ἑκατέρω. Γῆ δὲ ἀφ' ἧς δεῖ κουφίζειν τὴν καρδίαν, τὰ
ὕλικά πάντα καὶ τὰ ποικίλα τῶν ἐν γενέσει φερομένων, καὶ πᾶς τύπος σωματικός· οἷς ἔπεται
θέα μὲν τῆς πατρικῆς μονάδος, εὐφροσύνη δὲ ἀχραντος ἐπ' αὐτήν, εὐστάθειά τε ἀπὸ τῆς νοερᾶς
ταύτης περιωπῆς· ἀφ' ὧν δῆλον ὡς μικτὸν ἡμῶν τὸ ἀγαθόν, ἔκ τε κινήσεως καὶ τῆς συμφυοῦς
εὐφροσύνης. Πᾶσα γὰρ ζωὴ, τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν εὐλυτον ἔχουσα, ἡδονὴν ἔλαχεν αὐτῇ
σύζυγον. Ὑμνος δὲ τοῦ Πατρὸς οὐ λόγοι σύνθετοι, οὐκ ἔργων κατασκευὴ· μόνος γὰρ ἄφθαρτος
ὢν, φθαρτὸν ὕμνον οὐ δέχεται μὴ οὖν κενῇ ῥημάτων καταίγιδι πείσειν ἐλπίζωμεν τὸν λόγων
ἀληθῶν δεσπότην μηδὲ ἔργων φαντασίᾳ μετὰ τέχνης κεκαλλωπισμένων· ἀκαλλώπιστον
εὐμορφίαν θεὸς φιλεῖ. Ὑμνον οὖν τῷ θεῷ τοῦτον ἀναθῶμεν· καταλίπωμεν τὴν ρέουσαν
οὐσίαν· ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν ἀληθῆ σκοπόν, τὴν εἰς αὐτὸν ἐξομοίωσιν· γνωρίσωμεν τὸν δεσπότην,

ἀγαπήσωμεν τὸν Πατέρα· καλοῦντι πεισθῶμεν· τῷ θερμῷ προσδράμωμεν, τὸ ψυχρὸν ἐκφυγόντες· πῦρ γενώμεθα, διὰ πυρὸς ὁδεύσωμεν. Ἔχομεν εὐλυτον ὁδὸν εἰς ἀνέλευσιν· Πατὴρ ὁδηγεῖ, πυρὸς ὁδοὺς ἀναπτύξας μὴ ταπεινὸν ἐκ λήθης ρεύσωμεν χεῦμα. Πρόκλου. ^[25]

- 3 (τ) Ῥίζα τῆς κακίας τὸ σῶμα, ὥσπερ τῆς ἀρετῆς ὁ νοῦς. Ἡ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἐκβλυστάνει ταῖς ψυχαῖς, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπεισχωμάζει καὶ κάτωθεν· τὸ δὲ καταβαλεῖν εἰς γῆν, τὸ ἀφ' ἡμῶν ἐκκόψαι· ἐᾶσαι δὲ αὐτήν, ὅποι παρετάχθη φέρεσθαι· τέτακται δὲ ἐν ὅλῃ τῇ γενέσει. Ἐπειδὴ δὲ τὰ κακὰ ἐνθάδε καὶ «τόνδε τὸν τόπον ἐξ ἀνάγκης περιπολεῖ», μέρος δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα τῆς γενέσεως, μέρος μὲν οὖν ἀκάκυντον ποιεῖν, δυνατόν, ὅλην δὲ τὴν γένεσιν, ἀδύνατον, εἰ μὴ καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς ἀνέλοιμεν· εἰς ἣν καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καταβλητέον ὅθεν περ αὐτὰ κατελέξατο· ὑλικά γὰρ ὄντα τὴν ὕλην ἔχει τιθήνην· τὸ δὲ «μὴ σβέσαι φρενὶ» πρὸς τὴν ἀπόκλεισιν, οὐ πρὸς τὸν ἀφανισμόν εἴρηται, καθάπερ τὰ ἐναποσβευνόμενά τινα περιέχεται ὅλα ἐν ἐκείνῳ καὶ ἀνατίμπλησιν αὐτὸ τῆς οἰκείας θερμῆς· ἀντὶ τοῦ σβέσαι κατάβαλε, μὴ ἔχων αὐτὸν ἔνδον καθειργμένον· διόπερ ἐπάγει· «Μὴ πνεῦμα μολύνῃς», διὰ τοῦ ἔχειν ἔνδον καὶ ἀποκρύψαι. Ὑλικὸς δὲ ὁ φθόνος· στερήσει γὰρ τῶν ἀγαθῶν σύνοικος, ἡ δὲ στέρησις τῇ ἀγόνῳ ὕλῃ συνυφέστηκεν· ἄφθονον δὲ τὸ θεουργὸν φύλον καὶ ἀνατεινόμενον εἰς τὸν ζῆλον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος, ἀλλ' οὐκ εἰς φιλονεικίας ἀνθρώπων καὶ δυσμενείας κατασπώμενον. Ταῦτα δὲ τὰ πάθη, ταῖς ψυχαῖς ἐναποκλειόμενα, ἐναπομόργνυταί τινα ἐν τῷ πνεύματι κακίαν ἔνυλον καὶ ἀνατίμπλησιν αὐτὸ τῆς ὑλικῆς στέρησεως καὶ ἀζωΐας. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. ^[25]

- 4 (τ) Ἰσταμένη ἡ ψυχὴ κατὰ τὸ διανοητικὸν τὸ ἑαυτῆς, ἐπιστήμων ἐστὶ τῶν ὄντων· ἐν δὲ τῷ νοερῷ τῆς οἰκείας οὐσίας ἑαυτὴν ἰδρύσασα, νοεῖ τὰ πάντα ταῖς ἀπλαῖς καὶ ἀμερίστοις ἐπιβολαῖς. Εἰς δὲ τὸ ἐν ἀναδραμοῦσα, καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ συμπτύξασα πλῆθος, ἐνθεαστικῶς ἐνεργεῖ καὶ συνάπτεται ταῖς ὑπὲρ νοῦν ὑπάρξεσι· τῷ γὰρ ὁμοίῳ πανταχοῦ τὸ ὅμοιον συνάπτεσθαι πέφυκε, καὶ πᾶσα γνῶσις δι' ὁμοιότητα συνδεῖ τῷ κατανοομένῳ τὸ κατανοοῦν, τῷ μὲν αἰσθητῷ τὸ αἰσθητικόν, τῷ δὲ διανοητῷ τὸ διανοητικόν, τῷ δὲ νοητῷ τὸ νοητικόν, ὥστε καὶ τῷ πρὸ νοῦ τὸ ἄνθος τοῦ νοῦ. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις οὐκ ἔστι νοῦς τὸ ἀκρότατον, ἀλλ' ἡ ὑπὲρ νοῦν ἄλλοις οὕτως ἐν ταῖς ψυχαῖς οὐκ ἔστι νοερὸν τὸ πρῶτον τῆς ἐνεργείας εἶδος, ἀλλὰ τοῦ νοῦ θειότερον· καὶ πᾶσα ψυχὴ καὶ πᾶς νοῦς ἐνεργείας ἔχει διττάς, τὰς μὲν ἐνοειδεῖς καὶ κρεῖττονας νοήσεως, τὰς δὲ νοητικές. Δεῖ οὖν ἐκεῖνο τὸ νοητὸν καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἐνιστάμενον καὶ τὴν ὑπαρξιν νοεῖν, μύσαντα κατὰ πάσας τὰς ἄλλας ζωὰς καὶ δυνάμεις. Ὡς γὰρ νοεῖδεῖς γιγνόμενοι τῷ νῷ πρόσμιεν, οὕτως ἐνοειδεῖς πρὸς τὴν ἔνωσιν ἀνατρέχοντες, ἐπ' ἄκρῳ τῷ οἰκείῳ στάντες νῷ· ἐπεὶ καὶ ὀφθαλμὸς οὐκ ἄλλως ὁρᾷ τὸν ἥλιον ἢ γενόμενος ἡλιοειδής, ἀλλ' οὐ τῷ ἐκ πυρὸς φωτὶ· ὧ καὶ δηλὸν ὅτι τὸ νοεῖν ἐκεῖνο μὴ νοεῖν ἐστίν. «Ἐὰν δέ», φησὶν, ἐπεγκλίνῃς σὸν νοῦν», τοῦτ' ἔστιν, ἐπερείσης ταῖς νοεραῖς ἐπιβολαῖς εἰς τὴν πρὸς ἐκεῖνο συναφὴν, καὶ οὕτως «ἐκεῖνο νοήσης» τὸ νοητὸν, «ὥς τι νοῶν», τοῦτ' ἔστι, κατὰ τι μέτρον εἶδους καὶ γνώσεως ἐπιβλητικῶς, «οὐκ ἐκεῖνο νοήσεις»· κἂν γὰρ ὥσιν αἱ τοιαῦται νοήσεις ἀπλαῖ, ἀπολείπονται τῆς τοῦ νοητοῦ ἐνιαΐας ἀπλότητος καὶ εἰς δευτέρας φέρονταί τινας νοεράς <φύσει> εἰς πλῆθος ἥδη προελθούσας. Οὐδὲν γὰρ γνωστὸν δι' ἐλάττονος γινώσκεται γνώσεως οὐ τοίνυν οὐδὲ τὸ ὑπὲρ νοῦν, διὰ νοῦ· ἅμα γὰρ νοῦς ἐπιβάλλει τινὶ καὶ τοιόνδε λέγει τὸ νοούμενον, ὅπερ ἐστὶ τοῦ νοητοῦ δεύτερον· ἀλλ' εἰ ἐν τῷ ἄνθει τοῦ ἐν ἡμῖν νοῦ τὸ νοητὸν τοῦτο νοοῦμεν, ἐπ' ἄκρῳ τῆς πρώτης νοητῆς τριάδος ἰδρυνθέν, τίνι ἂν ἔτι συναφθεῖ μὲν πρὸς τὸ ἔν, ὃ ἐστὶν ἀσύντακτον πρὸς πάντα καὶ ἀμέθεκτον; εἰ γὰρ ὁ πρῶτος «Πατήρ» ἀρπάζειν «ἑαυτόν» λέγεται τοῦ νοῦ καὶ τῆς «δυνάμεως», τίς ὁ μὴδὲ οὕτως ἀρπάσαι δεηθεὶς ἑαυτόν, ἀλλ' ὑπερηρπασμένος ἀπὸ πάντων ἀπλῶς καὶ θεὸς πάντων ὑμνούμενος; εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ πρωτίστου Πατρὸς ἐν ἄλλοις εἴρηται· «καὶ δύνανται πρῶτην ἱεροῦ λόγου», τίς ὁ ὑπὲρ τοῦτον καὶ οὐπὲρ οὗτος μετέχων ἱερὸς λέγεται;

καὶ εἰ ὁ ἐκφαίνων ἀρρητότερον ὄντα λόγος ὀνομάζεται, δεῖ πρὸ τοῦ λόγου τὴν τὸν λόγον ὑποστήσασαν εἶναι σιγὴν, καὶ πρὸ παντὸς ἱεροῦ τὴν ἐκθεωτικὴν αἰτίαν. Ὡς οὖν τὰ μετὰ τὰ νοητὰ λόγοι τῶν νοητῶν εἰσι, συνηγμένων ὄντων, οὕτως ὁ ἐν ἐκείνοις λόγος, ἀπ' ἄλλης ἀρρητοτέρας ἐνάδος ὑποστάς, λόγος μὲν ἐστὶ τῆς πρὸ τῶν νοητῶν σιγῆς, τῶν δὲ νοητῶν σιγωμένων, σιγῇ. ^[45]

- 4 (50) Μήποτε οὖν οὐκ ἔστι ταῦτόν νοῦ ἄνθος καὶ πάσης ἡμῶν τῆς ψυχῆς ἄνθος ἀλλὰ τὸ μὲν ἐστὶ τῆς νοερᾶς ἡμῶν ζωῆς τὸ ἐνοειδέστατον, τὸ δὲ ἀπασῶν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἓν, πολυειδῶν οὐσῶν· οὐ γάρ ἐσμεν νοῦς μόνον, ἀλλὰ καὶ διάνοια καὶ δόξα καὶ προσοχή καὶ προαίρεσις, καὶ πρὸ τῶν δυνάμεων τούτων οὐσία μία τε καὶ πολλή καὶ μεριστή τε καὶ ἀμερής. Διττοῦ τε τοῦ ἐνὸς πεφηνότος, καὶ τοῦ μὲν τῆς πρωτίστης ἡμῶν τῶν δυνάμεων ἄνθους ὄντος, <τοῦ> δὲ τῆς ὅλης οὐσίας κέντρου καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀπασῶν παντοίων δυνάμεων, ἐκεῖνο μόνον ἡμᾶς συνάπτει τῷ πατρὶ τῶν νοητῶν· νοερὸν γάρ ἐστιν ἓν, νοεῖται δὲ καὶ ἐκεῖνο ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ νοῦ κατὰ τὸ ἐν τὸ ἐν αὐτῷ· τὸ δὲ ἐν εἰς ὃ πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις συννεύουσιν αὐτῆς [δ] μόνον πέφυκε προσάγειν ἡμᾶς τῷ πάντων ἐπέκεινα τῶν ὄντων, καὶ αὐτὸ πάντων ὄν τῶν ἐν ἡμῖν ἐνοποιόν· καθὼ καὶ ἐρριζώθημεν κατ' οὐσίαν ἐν ἐκείνῳ, καὶ τῷ ἐρριζῶσθαι κἂν προῖωμεν, οὐκ ἀποστησόμεθα τῆς ἐαυτῶν αἰτίας. Πρόκλου ἐκ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας. ^[65]

- 5 (τ) Ἡ φιλοσοφία τὴν τε λήθην καὶ ἀνάμνησιν τῶν αἰδίων λόγων αἰτιᾶται τῆς τε ἀποφοιτήσεως τῆς ἀπὸ τῶν θεῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιστροφῆς· τὰ δὲ λόγια, τῶν πατρικῶν συνθημάτων. Συνάδει δὲ ἀμφοτέρω· συνέστηκε γὰρ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῶν ἱερῶν λόγων καὶ τῶν θείων συμβόλων· ὧν οἱ μὲν εἰσιν ἀπὸ τῶν νοερῶν εἰδῶν, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν θείων ἐνάδων· καὶ ἐσμεν εἰκόνες μὲν τῶν νοερῶν οὐσιῶν, ἀγάλματα [τὰ] δὲ τῶν ἀγνώστων συνθημάτων. Καὶ ὥσπερ πᾶσα ψυχὴ πάντων μὲν ἐστὶ πλήρωμα τῶν εἰδῶν, κατὰ μίαν δὲ ὅλως αἰτίαν ὑφέστηκεν, οὕτω καὶ πάντων μὲν μετέχει τῶν συνθημάτων, δι' ὧν συνάπτεται τῷ θεῷ, ἀφώρισται δὲ ἡ ὕπαρξις ἐν ἐνί, καθὼ συνάγεται πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πλῆθος εἰς μίαν κορυφὴν. Δεῖ γὰρ καὶ τοῦτο εἰδέναι, ὡς πᾶσα ψυχὴ πάσης κατ' εἶδος διέστηκε, καὶ ὅσαι ψυχαί, τοσαῦτα καὶ τὰ εἶδη τῶν ψυχῶν ἐστὶ· πρῶτον μὲν γὰρ καθ' ἐν εἶδος, πολλῶν ἀτόμων ὑπόστασις ἐνοειδῶν περὶ τὴν ὕλην ἐστὶ καὶ τὰ σύνθετα τῶν ὄντων, μιᾶς ὑποκειμένης φύσεως ποικίλως τοῦ αὐτοῦ μετεχούσης εἶδους· εἰ γὰρ τὸ εἶναι τῆς ψυχῆς λόγος ἐστὶ καὶ εἶδος ἀπλοῦν, ἢ οὐδὲν διοίσει κατ' οὐσίαν ψυχὴ τις ἄλλης, ἢ κατ' εἶδος ἂν διαφέροι· ὃ γὰρ ἐστὶ διοίσει μόνον, ἔστι δὲ εἶδος μόνον. Ὅθεν δῆλον ὡς πᾶσα ψυχὴ, κἂν τῶν αὐτῶν ἢ λόγων πλήρης, ἀλλ' ἐν εἶδος ἔλαχεν ἀφοριστικὸν τῶν ἄλλων, ὥσπερ τὸ ἡλιακὸν εἶδος χαρακτηρίζει τὴν ἡλιακὴν ψυχὴν, ἄλλο ἄλλην. ^[25]